

Naš evharistični koncert

Ko sem zapisal leta 1951 poročilo o našem prvem velikem koncertu na Kongresnem trgu, sem bil rekel: Gotovo je namreč, da take prireditve naša zemlja daleč okrog še ni slišala; bila je prva, a ne — **zadnja**. (Pevce 1951, str. 30.) Imel sem prav. Danes sledi nekaj poročila o koncertu, ki smo ga priredili dne 29. junija, ob velikem evhar. kongresu. Razume se, da tak dogodek, taka prireditev, kakršna je bil evhar. kongres, ki je zgrnil v Ljubljano do 100.000 ljudi, razume se, pravim, da tak dogodek ni mogel mimo naše Pevske zveze in ne mimo naših velikih pevcev in velikih pevk. Odbor je pravočasno zasnoval vse potrebno, prof. Tomca naprosil, da je podaljšal svoj oratorij in mu pridal drugi, evharistični del, preskrbel kljub neizmernim težavam, da je koncert dobil mesto v sporedu kongresa in organiziral pravočasno vse one široke priprave, ki jih tak koncert zahteva. Iz teh priprav naj sledi nekaj poročila, kolikor bo tega ali onega zanimalo in kolikor ga spada v javnost.

Spored za naš prvi koncert je obsegal izvečine lažje pesmi, ki so jih pač pevovodje in pevci lažje razumeli, deloma že znali in se jih lažje enotno naučili, a vendar je pokazala izkušnja prejšnjih naših prireditev, da je dobro, dá, celo neobhodno potrebno, predelati program s pevovodji, predno ga začno učiti, da ne zaidejo v zборе napake in raznovrstnosti ritmike, dinamike itd., ki jih je pozneje težko iztrebiti. Zato je odbor kanil tudi to pot predelati spored s pevovodji, in to tem bolj, ker je obsegal težko skladbo daljšega obsega, ki po vsej izvedbi, če tudi primerno priprosto pisana, vendar zahteva globljega razumevanja in podrobne analize. Da ne bi obremenili pevovodjev s stroški, smo nameravali prirediti tečaje po okrožjih v manjših oddelkih. Priglasilo se je pa že za tečaj v Ljubljani dne 11. jan. iz vseh krajev toliko (53) udeležencev, da ni bilo nikjer treba drugje tečaja ponoviti. Delo je bilo olajšano, ker so bili zbori en del sporeda že predelali za stadionski koncert v l. 1953.

Priglasili za koncert so, kakor vedno, v prvih dneh po razposlanih okrožnicah kar deževali v pisarno, proti koncu so prihajali zamudniki, oglasili so se pa nekateri šele v zadnjem hipu, ker so se prej naučili in šele, ko so vedeli, da so zahtevam kos, priglasili svoje sodelovanje. Vseh zborov je bilo priglašanih za koncert 123 z okroglo 2.600 pevci. Pozneje jih je nekaj odpovedalo, ker so se zbali truda, ker jim je bil čas priprav prekratek, drugi so izgubili pevovodjo k vojakom itd. Pri revizijskih vajah pa je bilo treba nekatere zборе črtati vsled tega, ker niso prišli k skupni vaji, ali pa niso tvarine prav dobro zmogli, tako da je ostalo za sodelovanje 83 zborov z okroglo 1.850 pevci in pevkami, katerim je treba prišteti še 80 članov zbora pevovodij, ki so tudi sodelovali.

Revizijske vaje sta opravila pri zborih posamič in v skupinah prof. Bajuk in Tomc, v enem okrožju tudi Puš, v dneh od 4. do 26.

junija. Vaje sta imela vsak večer, ob nedeljah celo po 2 na različnih krajih. Zbori so prihajali k vajam tudi po 2 do 3 ure daleč prav dobro pripravljene. O uspehu revizije sta sestavljala poročila, ki so po večini utrdila prav vestno in izvrstno pripravo, neizmerno voljo, vzorno disciplino in občudovanja vredno požrtvovalnost. Da so poročila bila v resnici stvarna in strogo resnična, je dokazal izredni uspeh koncerta, ki ni mogel biti večji.

Stroga revizija priprav je pa bila nujno potrebna, kajti na sporedu niso bile drobne, vobče znane pesmice, temveč daljše, enotno delo oratorijskega obsega, ki zahteva neizmerne tehnike in vestne priprave še posebno za skupno petje raznih zborov najrazličnejših zmoglosti. Zahteva pa tudi globokega umevanja: i pevec i pevovodja se morata globoko zatopiti v nepresežno globino, ki jo delo ima. A eno je treba pibiti: Če tudi so nekateri dvomili, majali z glavami, tudi zabavljali in skušali koncert preprediti v strahu za uspeh, — **pevce je delo vse prevzelo**, učili so se ga z neizmerno vnemo, peli s posebnim notranjim zadoščenjem, ki je bilo vidno ne le pri podrobnih vajah, temveč tudi pri generalni vaji in pri nastopu. Zadnji pevec je bil polnega srca, tople duše in krepke samozavesti, željan samo, da čim prej odpoje in si malo olajša prepolno srce.

Skupna vaja je bila ob 3. pop. v Kersnikovi ulici. Zbori so bili točno na mestu, vaja je bila za vès spored opravljena prej ko v 2 urah, šlo je gladko, skoro brez ponavljanja. K temu ni pomogla le dobra pripravljenost, temveč disciplina na mestu, zbranost, navdušenost za vzvišeno stvar in posebno skrbno sodelovanje pevovodij, ki so bili v zboru. V vsej tej armadi je neizmerna kulturno - umetniška sila, je veletok, ki se še ni ustavil, temveč bo šel svojo pot dalje. Klonem glavo pred to voljo, pred to neuklonljivo energijo, pred to željo po napredku in sem tudi danes prepričan, da tudi ta koncert ni bil zadnji in uspeh ne najvišji. Poročila strokovnjakov naj pa povedo svoje. B.

Od različnih glasbenih strokovnjakov smo dobili poročila o vtisih, ki so jih dobili na koncertu. Ta poročila nas zanimajo zlasti zato, ker niso pisana pod prvimi vtisi, ampak že pozneje, ko človek samo še s hladnim razumom presoja, kar je videl in slišal.

Našim zborom po svojih slovenskih mašah znani skladatelj **Emirik Beran** nam piše:

Naprošen pred nedavnim, da poročam na kratko o vtisih, ki sem jih dobil na koncertnem nastopu zborov Pevske zveze ob priliki Evharističnega kongresa, storim to tem raje, ker so bili ti vtisi mogočnejši in lepši kot se je dalo pričakovati spričo vseh velikih težav, ki jih povzročajo petje v taki množici. Vkljub temu pa spored nikakor ni bil izbran tako, da bi kdo občutil, da so pri sestavi s težavami računali. Primeren uvod koncerta je bil „Slavospev sv. Reš. Telesu“ (L. Puš). Najobsežnejši deli sporeda sta bili vokalni oratorij „Kruh z nebes“ (kot I. del) in „Sedem poslednjih Jezusovih besed“ (kot II. del) mladega komponista prof. M. Tomca. Stil njegovih skladb je strogo cerkven, zrasli sta mu pa iz temeljev stare narodne cerkvene pesmi. Nikjer ne padata v enoličnost, izmenoma si slede akordični in polifonski, kontrapunktični stavki, prekinjajo jih enoglasni uvodi in vmesni stavki, ki spominjajo na antifone. Da je skladatelj dočutil vsebino besedila, ki je največ epičnega značaja, o tem pričajo pogojeni glasbeni izraz celote in njenih dramatičnih momentov. Daljša, zelo lepa kompozicija je bila Premrlova kantata za mešan

zbor „Križu povišanemu“, Liričen tekst Silvina Sardenka je srečno prelil v glasbo, ki se vzpne najvišje v odpevanju med moškim in ženskim zborom v srednjem stavku („Na Golgoti Tvoj močni duh“). Tako je uspelo obema soustvariti poslušavcu doživetje, skladajoče se z verskim praznikom. Ne bilo bi se to posrečilo, da ni bilo napora vseh sotrudnikov pri pripravi, dela in zanosnega poguma dirigenta g. prof. M. Bajuka ter pevske discipline in izvežbanosti zbora, ki mu gre hvala in priznanje. Kajti z zborom stotin pevcev, sestavljenim ad hoc, pod milim nebom dobro podati skladbe kot sta n. pr. Tomčevi, s pogostimi polifonskimi izpeljavami glasov, težavnimi nastavki in modulacijami, je naloga, ki ji je mogoče biti kos samo, če je zbor disciplinirano, voljno orodje dirigenta, če zna pazno slediti vsem njegovim intencijam in če je glasovni material izbran in šolan. V vsem tem so se zbori in vodja izkazali. Posebno zvočni so bili soprani in alti. Izgovorjava, vokalizacija, dinamične spremembe so bile brezhibne. Intonacija je bila točna, le včasih je bilo neka; omahovanja pri tenorjih; to pa je umljivo zaradi težkega stika pri toliki množici in na prostem. Poleg Händelovega „Mesija“, Wagnerjevega „Parsifala“ in cerkvenih koncertov je bil ta koncert dostojna pevska počastitev velikega praznika in je lepo predstavil domačo pevsko kulturo pred cervenimi knezi, ki so z Nj. Em. papeževim legatom kardinalom dr. Hlondom na čelu prirediteljev Pevske zveze počastili s svojo prisotnostjo.

G. Vilko Ukmar, glasbeni poročevalec „Slovenca“, je napisal o koncertu naslednjo oceno:

Po veličastju je najmočneje zajela koncertna prireditev številnih pevskih zborov z vseh strani slovenske domovine, ki so se spojili v nad 2000 člansko pevsko izvajavno skupnost in na odprtem prostoru nad Turjaškim trgom izvedli pod vodstvom zveznega pevovodje profesorja Marka Bajuka koncert treh à capella skladb: Pušev „Slavospjev sv. Rešnjemu Telesu“, Tomčev zborovski oratorij „Odrešeniku sveta“ in Premrlovo kantato „Križu povišanemu“. Prva skladba je sicer v zgradbi in v kompozitorni tehniki preprosta in v uglajeni poti gibajoča se tvorba, pa zanosita v občutju in izrazu. Tomčev oratorij je na široko razpredeno delo, ki se poslužuje deloma sicer novejših izraznih sredstev, a se jim jasno pozna naslon na zapadni starocerkveni sistem s tipičnim kandenciranjem in poseganje za koralnimi usedlinami. Dolgo monotono potekanje poživlja pestrost izmenjavanja različnih glasov in kontrast med strogo homofonijo in razgibano, dosledno polifonijo, prepredeno s fugatnimi tvorbami. Tako more celotno delo kljub monotonosti vzdržati neko napetost in dosežati umetniški učinek. Premrlova kantata je tip umetnine, ki privre iz globoko prepričane in iz močnega doživetja zanešene duše. V njej je dosežena zgoščena arhitektonika, ki stoji poleg delne polifonije pretežno na homofoniji, harmonično barvani tudi s hromatičnimi nijansami. Skladba se prede preko posameznih občutenih glasbenih misli do impozantnega zaključka, ki podkrepi religiozna občutja tudi navzven s silo in vzišenostjo zvoka.

Izvedba je z ozirom na zavest, da so taki množici postavljena posebna merila, preseгла pričakovanje. Vsa množica pevcev je po glasovni vrednosti, še bolj pa po strogi izvežbanosti, ki je morala vsled nemalih težkoč skladb povžiti res ogromno dela, dala vsem skladbam monumentalno lice. Celotni potek glasbenih umetnin je kljub pri taki množici izrecno neznatnim pogreškom naravnost pre-

senečal in vzbujal začudenje nad sposobnostjo pevcev, ki so pokazali kljub svoji preprostosti tako izrazit smisel za resno glasbeno umetnost. Tak dogodek more biti navzven dokument izredne muzikalnosti našega ljudstva in visoko merilo za našo glasbeno kulturo, navznoter pa izrazito zadoščenje za ves trud in požrtvovalnost in vzpodbuda za nadaljnje delo, ki bo utegnilo doprinesti k visoki zgradbi slovenske glasbene umetnosti. Kajti dejstva, kot so občutek za pravo muzikalno gradnjo skladb, intonančna jasnost, občutek za skupnost podajanja v zvezi s poslušnostjo pevovodji itd. pričajo o višini glasbene izobrazbe, ki je v takih dimenzijah pri drugih narodih silno redka in ki je zato nam v priznanje in lahko v zdravo samozavest.

G. mons. **Stanko Premrl** piše v Cerkvenem Glasbeniku pod naslovom: Pevski in glasbeni odmevi evharističnega kongresa naslednje:

Pevska Zveza je nastopila na prostem na jako ugodnem prostoru nekdanjega knežjega dvorca. V mogočnem, tudi na zunaj slikovitem zboru nad dva tisoč pevk in pevcev je pod vodstvom prof. Bajuka izvajala Pušev „Slavospev sv. Rešnjemu Telesu“, novo, sicer preprosto, a hvaležno, dobro zgrajeno in občuteno skladbo, nato kot glavno koncertno skladbo Tomčev zborovski oratorij „Odrešeniku sveta“ in za sklep Premrlovo kantato „Križu povišanemu“. Marsikoga je skrbelo, kako bo PZ izvedla težak spored, zlasti Tomčev oratorij. Pa je šlo, hvala Bogu, vse lepo in gladko, da smo bili tega Zvezinega nastopa res in po pravici veseli. Zbor je bil izvrstno pripravljen in je v celotnem poteku koncerta — če odštejemo par nesigurnosti moškega zbora v oratoriju — naravnost presenečal ter vzbujal priznanje in občudovanje. Zbor se je tudi intonacijsko držal izredno dobro in pokazal veliko disciplino. Izvajane skladbe, tudi najtežja polifonska mesta v oratoriju so prišla do popolne veljave in pravega izraza. Istotako je bila z zanosom, jasno in plastično izvedena moja harmonsko ne lahka kantata. Uspeh PZ nas tem bolj veseli, ker ji je s tem dano zadoščenje za velik trud in požrtvovalnost njenih pevcev in pevk, naših organistov, ki so pripravljali koncert in zlasti obeh glavnih pevovodij: prof. Bajuka in prof. Tomca. Zadoščenje pa tudi za razna nasprotja in ovire, ki se je morala Zveza z njimi boriti, da si je sploh priborila možnost koncertnega nastopa na kongresu.

G. **Zorko Prelovec** je pisal v časopisu „Glas naroda“:

Koncert „Pevske zveze“, ogromne množice slovenskih pevk in pecev, ki so neutrudljivo vadili za to priliko, ni mogel biti neopažen v okviru evharističnega kongresa. Za lep uspeh so si prizadevali gg. Ludovik Puš, prof. Matija Tomc in največ pa g. prof. Marko Bajuk, ta žilavi pevski organizator. Romali so po vsej Sloveniji in poučevali zборе posamič in v večjih skupinah, da bi bilo skupno petje vseh zborov na koncertu pred Križankami res dostojno, veličastno in slavju primerno. Ta namen se je prirediteljem ob uvaževanja vrednem naporu, trudaljubnosti popolnoma posrečil.

Že samo impozanten nastop mešanega zbora Pevske zveze je vzbudil občudovanje. Skladbe L. Puša, prof. M. Tomca, monsignora S. Premrla so bile pa uvežbane s posebno ljubeznijo, precizno, celo z gotovimi finesami v dinamiki in agogiki, ki jim naši zbori niso vselej kos. Dirigent g. prof. M. Bajuk je to z vseh strani naše lepe domovine znešeno pevsko družino obvladoval zmagovito. Vsi glasovi so bili dobri in učinkovito zasedeni. Izkazal se je tudi koncertni prostor — namesto Kongresnega trga — zelo ugoden in akustičen. Do divergenc in trenutnih pretresljajev v tempih ni prišlo, ker so pevci

in pevke z vso pozornostjo sledili kretnjam svojega vodje. Še celo fugirani in zapleteni stavki so šli gladko, razen manjših nezd, ki se pa pri taki masi prav lahko pripetijo. Tudi v intonačnem oziru ni bilo razen moškega zbora v zadnji skladbi doka; diferenc in nesoglasij. Samo vse izvajanje je občutno motilo nedisciplinirano ponašanje koncertne publike, ki se je deloma med koncertom pogovarjala, namesto da bi petje poslušala — kot na velesejmu pri tingeltanglu. Pevski zvezi in njenemu pevovodji g. prof. M. Bajuku pa rad na uspehu koncerta iz vsega srca čestitam!

Glasbeni pedagog prof. Gröbming nam je poslal sledeče poročilo:

O pomenu skupnih pevskih nastopov za muzikalno vzgojo našega naroda sem pisal že v Pevcu I. 1951 o priliki septemberskega nastopa PZ pred Uršulinsko cerkvijo. Zlasti sem poudarjal važnost takšnih nastopov za širjenje pevske umetnosti, za popularizacijo dobrih skladb in za povzdigo naše glasbene kulture. Niti oddaleč pa nisem domneval, da bo mogoče kedaj s tem zborom izvajati takšna dela v takšni popolnosti, kakor smo jih slišali na koncertu pred Knežjim dvorcem.

Že površen pregled partitur nam pokaže, da ne gre tu za napol ponarodele skladbe starejših skladateljev, ki se pri skupnih nastopih navadno izvajajo, temveč da gre za sodobne, tehnično težke umetnine, ki bi delale preglavice najboljšim mestnim zborom. Naj omenim le ogromno Tomčevo skladbo, polno dramatičnih domislekov, fugatov in pestrih harmonij, ter prelepo, globoko občuteno Premrlovo „Križu povišanemu“. Sploh je bil ves program stilno zaokrožen, enovit, z umetniškega stališča neoporečen, tako da bi se z njim lahko ponašal vsak naš zbor.

Ne gre kritiku pri tako resnem umetniškem nastopu iskati dlake v jajcu, in če bi tudi hotel, mislim, da bi ga želja, pri pogledu na ta velikanski okrog 2000 oseb broječ zbor, minila. Koliko truda, koliko dobre volje in koliko ljubezni do stvari nam je razodevalo njegovo petje! Nisem verjel, da bo mogel čez vse zapreke in čeri in vendar je izvajal tako kontrapunktična, kakor harmonična mesta čudovito ubrano in precizno. Imel sem celo vtis, da je preko težkih mest še lažje šel, kakor preko lahkih. Vzorna je bila tudi intonacija, tako da je bilo intoniranje med posameznimi odstavki povečini nepotrebno. Zlasti mi je ugajala prepričevalna izrazitost zbora pri liričnih mestih in njegova udarna sila pri dramatičnih.

Vse skladbe je podal prof. Bajuk glasbeno brežhibno. Občudovati sem moral njegovo sigurnost in suvereno obvladanje zbora, jasno dikcijo, lepo odmerjene gradacije, plastičnost podajanja, logično melodično linijo in točno odmerjene brzine, ki jih je tem težje podati, čim večja je masa, ki jo mora dirigent potegniti za seboj. Prepričan sem, da je prof. Bajuk edini, ki si upa pri nas organizirati tak zbor, in da je tudi edini, ki si ga upa voditi.

Naj mi bo dovoljenih še nekaj besed onim, ki se koncerta niso udeležili: to so bili vsi tisti, ki jadikujejo nad praznimi koncertnimi dvoranami, vsi tisti, ki polnijo časopise z raznimi tiradami o naših kulturnih problemih in potrebah, vsi dirigenti-virtuozi, in vsi muziki bodočnosti. Mogoče bi bilo dobro, ako bi se udeležili koncerta in malce prisluhnili; mogoče je pa vendarle bolje, da jih ni bilo. Psi lajajo a karavana potuje . . .

Skladatelj Anton Jobst nam takole popisuje svoje vtise:

Velenastop P. Z. ob priliki evharističnega kongresa v Ljubljani je zapustil v občinstvu vtis, ki drži kot pečat. Že sam pogled na armado pevcev in pevk je bil nekaj veličastnega, silnega. Spretnemu in energičnemu dirigentu prof. Bajuku, temu neutrudljivemu pevskega organizatorju, se je posrečilo z markantnim vodstvom obvladovati to silno maso in jo držati v čudoviti enotnosti. Če upoštevamo raznoličnost zborov, potem drzni spored z eno skupno vajo, moramo odkrito priznati, da je bilo izvajanje odlično.

Pušev „Slavospev“, harmonsko ne težak, arhitektonsko in strogo cecilijansko zgrajen, je bila posrečena uvodna točka. Je to skladba, ki doni kljub svoji enostavnosti, a solidni zgrajenosti v močnem zboru kot mogočna himna, da njena partiturna priprostost kar zgine. Zbor je že v uvodni točki pokazal, da bo nudil s svojo ubranostjo lep užitek.

Sledil je Tomčev zborovski oratorij „Odrešeniku sveta“. Široko in obširno razpletena skladba, za zbor trd oreh. Iz nje veje Gallusov resni, cekveni duh in bo skladba vsled mnogoglasja dosegla svoj učinek vedno le v močni zasedbi in je gotovo tudi namenjena velikim zborom. V njej so zvočni basi, zlit v celoto, doneli kot orgelski pedali, celotni moški zbor z nekaj izjemami nesigurnosti kremenito, ženski zbori prav orkestralno, akordični stavki v velikem zboru kot impozantne, dobrouglašene orgle. V jasni slikovitosti in presenetljivi enotnosti so bili izvajani nelahki in zamotani fugirani stavki, molovsko enoglasje v pp kot turobni, v srce segajoči žalni spev iz daljine. Skladba je zanimiva in efektna v vseh formah.

Pripominjam pa, da bi sklepni zbor, ki je pridružen in nima s celoto nobene zveze, brez vsake škode lahko izostal, kar je dobro čutil pevovodja in je drugo kitico žrtvoval v korist oratorija. Vsa veličastnost skladbe vsled preveč priprostega konca stopi v ozadje, zdi se, da je zastor že zdavnaj zagrnen, kar je očitno čutilo tudi občinstvo. To je moje osebno mnenje in mislim, da se ne motim.

Prof. Tomc je na svoje obširno in posrečeno delo lahko ponosen. Rodilo bo sadove pri naših mlajših cerkv. skladateljih in jih podžigalo z zgledom k pravi, linearni usmerjenosti.

Premrlova kantata „Križu povišanemu“, ki je sledila kot zadnja točka, je vsled svoje občutenosti in življenjski v besedi ter prijetni melodiki pri naših boljših cerkv. zborih že dobro upeljana in posebno v resnem postnem času v zadovoljnost vernikov večkrat izvajana. Močni duh Golgote dehti iz nje in prevzema in navdaja srca! Je harmonsko lažja od Tomčeve, vendar pa zahteva mnogo vestnosti in tenkočutnosti, čeprav je vsak glas zase izmerjeno zaokrožen. Tudi ta skladba je namenjena močnim zborom, v katerih bo vedno vžgala. Sklep s polno, pa preprosto akordiko učinkuje in navdušuje do vznichenja. Prisojeno ji je dolgo življenje. Izvajanje je bilo odlično. Tudi intonacijsko se je držal zbor izredno dobro. Sklepni akordi s polno močjo impozantnega, nad dva tisoč pevcev in pevk broječega zbora pa ostanejo neizbrisni kot pečat na pergamentu na posrečeni velekoncert Pevske zveze.

In če omenimo še, da so bili navzoči avtorji z izvajanjem izredno zadovoljni, je v kratkem stavku povedano vse.

Skladatelj g. **Ludovik Puš** poroča:

Evharistični koncert P. Z. je bil pravo zmagoslavje slovenske pevske nadarjenosti in požrtvovalnosti. Spored je bil za nastope te

vrste gotovo težak. Kdor ne pozna neizmerne ljubezni naših pevk in pevcev za petje in občudovanja vrednega žrtvovanja, povrh pa še velikega naravnega darú našega naroda za pevsko umetnost, bi bil zdvojil nad sklepom odbora P. Z., da se postavijo na spored skladbe kakor je Tomčev vokalni oratorij „Odrešeniku sveta“. Nekateri so resno dvomili, da je mogoče takšno izredno glasbeno delo izvajati v tako velikem zboru in so svojim dvomom dali tudi duška. Pojavile so se poleg teh dvomov tudi druge težkoče in zapreke, tako, da je moral odbor P. Z. biti do kraja uverjen o sposobnosti in požrtvovalnosti svojih pevovodij in zborov, da je mogel kljubovati vsem neprikljam. Premagal je vse in se ni prevaral.

Uspeh koncerta je prekosil vsa pričakovanja. Res smo vedeli, da je vse dobro pripravljeno, saj sta gg. prof. Bajuk in Tomc vestno preiskusila vse zборе in je bilo razočaranje skoro izključeno, vendar si ni bilo moči misliti, da bo izvedba tako težkega in odličnega programa naravnost izvrstna. Pri zboru nad 2000 članov nikakor ni šlo za to, ali bo šlo vse notalno pravilno, marveč se je izvedba približevala in često dosegla prav umetniško glasbeno višino. Ne le, da so bila peta zamotana poltonska mesta ritmično brezhibno; občudovali smo izdelano dinamiko, ki se zdi v takšnem ogromnem zboru skoro nemogoča, presenečala je vzorna izreka, ko si mogel besedilo točno razumeti! Kar je pa največ vredno, iz zбора je dihala duhovna ubranost vernih src, ki je poslušavca tako mogočno osvajala, da je brez pridržka utonil v njej in da so srca poslušavstva iskreno utripala z ogromnim zborom in njegovim vodjem. Vsak upor in odpor, ki bi bil iskal malenkostnih napák in nedostatkov, je bil takoj v začetku zmagonosno premagan. Čutili smo le, kako nas veletok religiozno globoko zajete glasbene umetnosti nosi seboj in kako smo majhni in nebogleni spričo moči vernih človeških src, ki so se odprla, da z najpopolnejšim instrumentom izpojo čast troedinemu Bogu v Rešnjem Telesu.

Kdor bi koncert strogo kritično motril, bi morda našel kdaj majhno zastajanje ali prehitevanje kakega glasa, morda kje majhno istočasno negotovost, ali to bi bilo pa tudi vse! Po vsaki takšni neznamni motnji pa, ki je pri tako velikih zborih čisto razumljiva, se je impozantna pevska družina takoj spet strnila v enoten, blesteč in kompakten organizem. Zlasti homofona mesta so donela mogočno, osvajavno. Mislim, da je ta nastop zborov Pevske Zveze v zgodovini slovenske vokalne glasbe takó pomemben in tako važen, da glasbeni zgodovinar ne bo mogel iti mimo, ne da bi mu priznal naravnost epochalen, vekovit značaj. Zapisati bo moral, da je koncert zborov P. Z. na evh. kongresu v Ljubljani izpričeval, da smo Slovenci **narod pevcev**, ki svoje pevske darove najpopolneje pokažejo, ko je treba počastiti Kristusa v Rešnjem Telesu. Ni nas veliko ali dokler, bo v nas toliko ljubezni do petja, kakor je pokazal koncert P. Z. in veličastno ljudsko petje, ki so mu tvorili jedro naši pevci obeh spolov, toliko časa je ni sile, ki bi nas mogla zbrisati s površja zemlje.

Vsem pevovodjam, pevcem, pevkam!

Dragi pevovodje! Za naš zadnji evharistični koncert ste zmagali s svojimi zbori delo, ki mu ga dolgo ne bo para, delo, ki daleč presega vsako pričakovanje. Z izredno vnemo ste pripravili svoje zборе tako vestno in natančno, da je ena sama kratka skupna vaja zadoščala, da je bil koncert v vseh ozirih vzoren: odlična disciplina, brezhibna ritmika, točna intonacija in jasna, enotna izreka. Ta plod vašega truda je moral občudovati tembolj vsakdo, čimbolj pozna vse težave sporeda in velike spretnosti, ki jih je potreba za tako izvedbo takega sporeda. Vaš trud je bil blagoslovljen in poplačan tako, kot je zaslužilo Vaše vnemo in vestno delo. Slava in hvala Vam! Bog Vam plačaj! Njemu je bil posvečen ves trud.

Drage pevke, dragi pevci! S svojo neizmerno ljubeznijo, gorečo vnemo in brezprimerno požrtvovalnostjo ste se klonili svojim pevovodjem ob pripravah za naš evharistični koncert, obvladali izredno varno tudi najtežja mesta sporeda z lahkoto, da so strokovnjaki ob Vašem lepo ubranem petju in Vašimi zmožnostmi upravičeno strmeli. Občudovala sva pri revizijskih vajah Vašo vnemo in ljubezen, ki Vas je kljub krizi in velikim razdaljam pripeljala v Ljubljano, Vas združila v tako lepo zaokroženo enoto, da ste se poklonili Kristusu z delom, kakršnega naš narod še ni slišal, in dosegli uspeh bajne dovršenosti. Naj Vam poplača Vašo ljubezen, Vaše žrtve, Vašo vnemo in Vaš trud Kristus Kralj! Ohranite to ljubezen do lepega petja tudi v bodoče, saj je pevska umetnost najlepša umetnost, saj je lepo petje najiskrenejša molitev.

Bog plačaj!

Prof. Matija Tome mp. Vinko Lavrič mp. prof. Marko Bojuk mp.
nam, pevov. preds. pevov.

M. B.:

Vzor — pevec

Vsaka armada obstoji iz generala in iz vojakov, vsaka organizacija mora imeti poleg voditeljev, tudi člane. Pevski zbor je armada: njegov general je pevovodja, njegovi vojaki so pevci in pevke. Pevski zbor je organizacija: njegov voditelj je pevovodja, njegovi člani so pevci in pevke. Armada je zato tu, da z združenimi močmi doseže uspehe tam, kjer jih posameznik ne more. Močna je takrat, če ima dober general pod seboj samo dobre, zanesljive in pokorne vojake. Če je v organizaciji še tako dober voditelj, sam ne zmora nič, če nima dobrih, rednih, pridnih — dovzetnih članov pod seboj. Temeljna resnica je: Oni zbor je dober in more računati na uspeh in napredek, ki ima pod večšo roko pevovodje dobre prave, rečem kratko — vzor pevce.

Kaj torej zahtevamo od vzor-pevca?

Kakšen mora biti pevec, da ga bo mogel pevovodja voditi uspešno in vredno navzgor?

1. Pevec bodi reden.

Zbor ne more napredovati brez rednih vaj. Čoln na vodi se pomakne pri vsakem zamujenem mahu z veslom nazaj. Prav tako se ustavi in pomakne navzdol zbor pri vsaki zamujeni vaji.

Ker pa je zbor sestavljen iz pevcev, je samo po sebi umevno, da velja vse to za pevce, ker so ti posamič in skupno sestavni deli zbora in je zborov efekt le skupen posnetek uspeha posameznih pevcev.

Redni pevec ne zamudi nikdar nobene vaje. Zato mu ne uide nobena, niti najmanjša opomba pevovodje, njemu ne uide niti en stavek pouka, ne zamudi niti ene razlage, niti ene poglobitve, niti enega pojasnila, še manj pa kakšne prireditve. Zato razume pevovodjo do dna, občuti pesem do dna in jo mora peti iz srca, kjer je edini dom petja. Rednega pevca poznate po tem, da so mu pevske vaje prešle v meso in kri, da so mu postale redna potreba, da ne ve, kaj bi, če mu slučajno katera vaja odpade; da čuti kar nekak nemir oni čas, ko bi se morala vršiti vaja. Red je, rečem ponovno: red je edina podlaga, trd betoniran temelj, na katerega moremo in smemo s polnim zaupanjem zidati vse.

Kakšna muka je za pevovodjo, če mu prihajajo pevci neredno k vajam, če manjka danes eden, jutri dva, danes te pevke, jutri oni pevci. Vsako stvar mora povedati po trikrat, pa še ni gotov, da so vsi slišali vse. Kolika izguba časa, koliko nepotrebne muke za rednega pevca in posebno za pevovodjo. Valovanje dinamike, netočnost ritmičke, nejasnost v nastavku, padanje v melodični črti, neenakomerna izreka: to vse je posledica nerednih vaj; vse to povzročijo oni pevci, ki ne hodijo redno k vajam. Ti pevci so občutna zavora v zboru, so škodljivo kvarilo. In dobro bi bilo, da bi jih kratkomalo odpravili iz zbora.

Kako nerodno pa je za zbor, ki ima več nerednežev, pri nastopu. Zborovodja računa vedno z vsakim pevcem in z vsako pevko. Če mu jih pri nastopu več manjka, mora sproti gledati, da vrzeli izenači. Sproti mora pesmi mestoma spremeniti. To pa spravi lahko ves program v majanje. Trpi pevovodja, trpe pevci, trpi pa tudi ves nastop. In če pevovodja nima prepričanja, da bodo ob nastopu vsi pevci točno na mestu, s kakšnim občutkom naj se loti stvari, če niti dobro ne ve, s kom more računati in s kom ne sme računati. Zato je bolje: manj pevcev, pa rednih, kot veliko nerednih, kajti izkušnja uči, da doseže red manj zmožnih ljudi vedno večje uspehe kot izredna zmožnost in nadarjenost neredneža. Red vzdrži marsikje, kjer v neredu največja zmožnost obupa in odneha.

Zato bodi pevcu red prva zapoved.

2. Pevec bodi točen!

Vaje so ponavadi napovedane vedno jasno ob določeni uri. Nisem še slišal, da bi se reklo, vaja se bo pričela nekako ob sedmih, temveč, ura začetka je izražena jasno: ob sedmih. Če pa pogledaš ob določeni uri v pevsko sobo, sedi tam v enem kotu ena pevka, pred sobo govori dva, pri peči jih stoji gruča brez dela. Pevovodja pride, vidi, da zbor ni zbran in ne ve, kaj naj bi. Če začne točno, je njegov trud izgubljen za vse one, ki bodo šele prišli. Če počaka na zamudnike, izgubi časa in pevci, ki so točni, postanejo opravičeno godrnjavi in slabe volje. Namesto pripravljenega dela se dovrši samo en del, pa še to gotovo bolj površno. Naj bi se zavedal vsak pevec, da odgovarja pred Bogom za izgubo vsega onega časa, ki ga izgubljajo pevci in pevovodja radi njega. In ta čas ni malenkosten. Če čaka 20 ljudi na te četrtr ure, je zamujenih 20:4 ali 5 celih ur. To je skoro en delaven dan. Zato je treba z vso silo priganjati ljudi povsod k točnosti.

Netočnost je poleg potrate časa tudi še grda družabna napaka. Kjer živi več ljudi skupaj, zahteva medsebojna vez gotove ozire. Če se kdo ne ozira na ostale člane zbora, temveč prihaja prepozno in moti s tem njih delo, je kriv grde brezobzirnosti, kruto žali člane zbora in še posebno onega, ki mu je dolžan največ zahvale za njegov trud, to je njegov pevovodja.

To velja za vaje. Nič manj pa ne velja to za nastope, nasprotno: tam čaka na netočnega pevca poleg zbora in pevovodje še vsa dvorana. Kdo bi mogel pravilno premeriti in izračunati to brezobzirnost, to nesramnost lahkomišljenih zamudnikov, ki delajo to velikokrat, če ne navadno, z namenom, da pokažejo, da kaj pomenijo. Kako hudo je zopet za pevovodjo, ki bi rad začel, pa ne more, kajti vsa netočnost, vsa zamuda vrže na zunaj senco nanj, ne na posamezne pevce, ki ostanejo v javnosti skriti. Zato je to brezmejna brezobzirnost do pevovodje. Pa tudi zbor je večkrat razburjen, je v skrbeh ves čas, ko nestrpnost čaka zamudnikov. Koliko nepotrebnih skrbi, besed, zamer, razburjenja radi tega. Mesto, da bi bili pevci lepo duhovno zbrani, da bi se pripravili za nastop, opozarjali drug drugega na to in onopa so razburjeni, se večkrat kregajo — duševno kratkomalo raztresajo. Nastop takega zbora ni nikdar tako mogočen, kakor onega, ki je pravočasno enotno zbran in čaka pripravljen na mig pevovodje. Takih nerednežev ne morejo pevci vzljubiti. V zboru je pa neka medsebojna prijateljska vez nepotrebna.

Smrtna kosa

Dominik Lavrič, organist v Šmihelu pri Zužemberku je umrl dne 16. septembra za grižo, ki je v onem kraju hudo razsajala in zahtevala še nekaj drugih žrtev. Lavrič je bil sicer samouk, ki si je pa po nadarjenosti in izredni pridnosti pridobil toliko strokovnega znanja in spretnosti pri orglah, da smo ga po pravici šteli med boljše pevovodje. Svojo službo je opravljal 20 let, svoj zborček je imel zelo dobro izvežban in bilo je kar ginljivo gledati njegovo pevsko družinico, kadar je navdušeno in disciplinirano prihajala k skupnim pevskim vajam in sodelovala prav pri vseh okrožnih in zvezinih prireditvah, kadarkoli smo jo klicali. Lavrič je tudi med prvimi pristopil s svojim zborom k Pevski zvezi, sam pa je bil od ustanovitve zelo vnet član Pevskega zbora pevovodij, pri katerem je bil krepak steber prvim tenorjem. Za njim je zazijala globoka vrzel, ki jo bomo dolgo časa občutili v zboru in v društvu, kajti njegov mehki značaj, vedno vedro lice ga je priljubilo vsem tovarišem in spletlo do naših src prav nežne nitke iskrenega bratstva.

Dragi Dominik, naj Ti plača Večni vse dobro, za Teboj gredo naše pobožne molitve in v naših srcih Ti ostane trajen spomin!

A. Jobst:

O pevskem pouku

Gotovo bi naši glasbeni listi našim pevovodjem, kapelnikom in organistom, ki so povečini združeni v eni osebi, zelo ustregli, ako bi prinašali v njih več poučnih člankov in razprav o teoretičnem in praktičnem vežbanju zborov, godb, orkestrov itd. Ker zavisi največkrat obstoj in napredek zbora itd. ravno v pravilnem in zanimivem poučevanju, je to vprašanje velevažno in bodo naši pevovodje, ki so med naročniki glasb. listov gotovo na prvem mestu, brezdvomno z veseljem prebirali take tehtne in poučne članke strokovnjakov.

Vesel jih bo mlad navdušen dirigent, začetni kapelnik in organist, ki sicer stremi za napredkom, pa nima prilike slišati in videti nastopa izkušnega zbora in pevovodje. Tehtna in zanimiva razprava da pevovodju vedno nekaj novega, kar imponira tudi zboru. Iz lastne skušnje spoznamo, da ima vsak pevovodja pogosto le preveč nekaj stalnega, kar postaja s časom za zbor dolgočasno. In zbor držati leto za letom v lepi harmoniji in polni zasedbi brez vsakih honorarjev, je tudi umetnost, kar bodo potrdili posebno naši organisti, ki nimajo časovno razdeljenih nastopov, pač pa morajo biti na razpolago vsak čas. In ker so ravno ti zbori največji reproducenti in jim je treba gradiva, da se obvarujejo nevarne dolgočasnosti, je teoretična podlaga v svrhu hitrejšega razumevanja takim zborom nujno potrebna. Vsaj naraščaj in mladina sta za olajšanje pouka potrebna temeljite teoretične podlage.

Zelo zanimive bi bile dalje tudi razprave o organiziranju zborov, dirigenstvu, za organiste prav posebno članki o orglah, preludiranju in važnem vprašanju registracije.

Tudi postaja v podeželju vedno večja potreba in zanimanje za godbe na pihala. Članki o njih orgniziranju, razprave in popisi posameznih instrumentov bi bile vrlo zanimive.

Saj imamo pri nas že veliko vsestransko dobrih strokovnjakov. Treba je le, da primejo za pero.

Glasbeni listi bi postali s takimi **rednimi** poučnimi članki in razpravami še bolj zanimivi, dušna potreba pevovodjem, ki bi se jih oklepali še z večjim veseljem in zanimanjem. Ako bi nastalo vprašanje pomanjkanja prostora, bi lahko izostalo v listu eno in drugo manj važno poročilo ali kaj podobnega.

Ker sem prepričan, da bodo naši glasbeni listi pevovodjem, kapelnikom in zborom z omenjenimi razpravami in članki zelo ustregli in koristili, pozivam in prosim vse naše glasb. strokovnjake, naj se ne ustrašijo truda, iz srca jim bomo hvaležni vsi, ki nismo imeli in nimamo prilike iz lastnega prodreti v vse tajnosti glasbenega sveta in se zato tembolj oklepamo naših glasb. listov. Gg. uredniki pa bodo gotovo z veseljem odkazali tehtnim razpravam v svojih listih prvo mesto.

K o n c e r t i

Mavčiče. Velika Jenkova proslava na Podreči pri Mavčičah je vzpodbudila tudi pevske zборе sorškega polja, da so se brez razlike mišljenja združili in zasnovali koncert izključno na S. Jenkove tekste zloženih skladb. Koncert se je vršil na prostem, kar mu ni bilo v prid. Ljudske množice, ki se ob takih prilikah zberejo, niso razpoložene za zbrano poslušanje izvajanih pesmi. Tega jim končno tudi ni mogoče zameriti, ker gre na prostem že samo po sebi veliko glasu v zgubo. Če je pa množica velika, pa oddaljenejši poslušavci sploh ne slišijo izvajajočih zborov, posebno če so po številu šibki. O istih težavah nam poroča današnje poročilo iz Črnomlja. O posameznih zborih bi zapisal te misli: cerkveni pevski zbor iz Kranja (pevovodja Ciril Mohor) je glasovno zelo dober, tudi izvajanje je bilo dobro. Cerkevni pevski zbor iz Preske (vodi ga A. Tramte) je še nov, komaj sestavljen, pa ima dobre glasove in se bo z vztrajno vajo še razvil. Sokolski zbor iz Stražišča (pevovodja M. Keržič) poje v splošnem še nekoliko mrtvo, dobro se pa je razživel zlasti v Vodopivčevi: O večerni uri. Isto bi trdil tudi o naslednjih dveh zborih Preska-Medvode, (pevovodja Al. Kržišnik). Pri Laharnarjevi pesmi: Kadar mlado leto, ki jo je zapel cerkveni pevski zbor iz Vogelj pod vodstvom

Fr. Štera, bi si želeli precej bolj živahen tempo. Cerkveni pevski zbor iz Trboj je po številu bolj šibek, pa sicer ne napačen. Foersterjeva pesem: Naše gore, bi seveda zahtevala gosto zasedenega zbora. Močan je bil cerkveni pevski zbor iz Mavčič, ki je pod vodstvom svojega pevovodje Pišlerja nastopil korporativno v narodnih nošah. Pri nekaterih pesmih je dvignil intonacijo, kar se je posebno pri sopranih maščevalo. Kljub tem majhnim nedostatom so pokazali zbori tudi lepe vrline, predvsem se je pa videlo, da so se z veliko vnemo pripravljali na nastop. Žal, da vsled omenjenih neugodnih okoliščin nevajen opazovalec ni mogel razbrati vseh pozitivnih strani zborov. Najbolje so se uveljavili še združeni zbori, ki so zapeli pet pesmi. Prostor so dobro obvladali, tudi izvajanje je bilo izborno. Vodil jih je g. Ivan Pišlar, ki je nosil ne samo težo tega dneva, ampak je tudi že mesece prej vodil vsa pripravljalna dela za koncert.

Iz Bele Krajine. V zadnjem času smo začeli tudi pri nas v Belikrajini misliti na to, da bi cerkvene zборе, ki sicer nimajo med seboj nobenih skupnih vezi, organizirali in tako zagurali vsemu našemu delu čim večji uspeh. Ze lansko leto smo videli, da je taka organizacija potrebna, koristna in da so je tudi pevci sami veseli. Seveda je potrebno, da ima na čelu ljudi, ki imajo za organizacijo smisel in se ne bojijo truda, ki je s tem delom zvezan. Posebno se mora pokazati moč organizacije pri skupnih nastopih, česar smo pri letošnjem nastopu pri Treh farah žalibog pogrešali. Delovni odbor, ki bi vodil vse skupne nastope in bi nosil tudi vso odgovornost, bi že vnaprej lahko preprečil vsa morebitna nesporazumjenja.

Toliko za uvod k poročilu o nastopu združenih belokranjskih cerkvenih zborov pri Treh farah. Nastop se je vršil dne 25. avgusta letošnjega leta. Sodelovali so zbori iz Črnomlja, Dragatuša, Metlike, Radovice, Semiča in Suhorja. Prireditelji so hoteli pokazati ljudstvu, ki se zbere ta dan v velikem številu pri trifarški Materi božji, kaj premorejo belokranjski zbori, če se za nastop dobro pripravijo. Reči moramo, da je bil namen dosežen, čeprav niso bile zlasti pri popoldanskem nastopu vse okoliščine za nastop ugodne. Zato so se pa zbori toliko bolj odrezali predpoldne, ko so izvajali v cerkvi Beranovo prvo mašo. Ta je bila vzorno naštu-dirana in tudi vzorno izvajana. Dirigiral je g. prof. Matija Tome, belokranjski rojak, orglal sem pa na stare, že svojemu koncu se bližajoče orgle podpisani. Tako so bile zaposlene pri celi prireditvi res samo domače moči. Takega petja Belokranjci gotovo še niso slišali. Na vso moč so bili zadovoljni verniki, pa tudi pevci, ker so videli, kako vse drugače se sliši kaka pesem, če jo poje en sam majhen zbor ali do sto združenih krepkih grl.

Popoldanski nastop je bil pa zunaj na prostem. Zbori so sicer storili svojo dolžnost, žal pa poslušalstvo ni bilo posebno razpoloženo za poslušanje. Ljudi je bilo gotovo nekaj tisoč, pa kaj, ko so bile okoli koncertnega prostora same gostilne, v katerih se je pilo, jedlo, pa tudi vpilo in barantalo. Tisti, ki so prišli samo radi petja k Trem faram, in teh je bilo tudi precej, niso mogli v takem šundru priti na svoj račun. Ta nastop je bil pač dobro mišljen, a se je izkazalo, da so bili računi zgrešeni, kar nam bo vsem skupaj dobra šola za drugič. Nekoliko bolj kot posamezni zbori, so se mogli uveljaviti skupni zbori, ki so nadvladali živahno množico. Pa ta nepredviden uspeh naj nikogar ne plaši! Mi gremo z dobro voljo naprej!

Josip Šterbenc.

Črnomelj. Dne 25. junija se je vršil v Črnomlju v dvorani g. Laknerja koncert ondotnega pevskega zbora župne cerkve. Program je bil razdeljen v štiri dele: ženski zbor, moški zbor, mešani zbor, osmero glasni zbor. Dvorana je bila polno zasedena, znamenje, da je bilo zanimanje za to prireditev veliko.

Izvajanje na splošno je pokazalo, da je zbor težko nalogo, ki si jo je nadel, vzel resno in se za nastop pripravil dobro.

Ženski zbor, ki je nastopil prvi, nam je podal dve Adamičevi: „Lepo mlado jutro“ in „V črni gori beli grad“, dalje Monojlovičevo: „Sela moma na pendžeru.

Švkaršičevo: „Oj ta mlinar“ ter Tomčevo: „Zvečer“. — Povdariti moram, da je bil to najbolj dovršen del celokupnega programa, čeprav morebiti pri občinstvu ni našel takega odziva kot bi ga po izvajanju zaslužil. Posamezni glasovi soprani kakor alti — so se lepo dopolnjevali in bili smiselno podrejeni celoti. To je pač ena temeljnih osnov in tudi zahtev vsakega zbora, kateri hoče pesem, ki jo podaja, zapeti tako, da se bo dvignila nad povprečno nivo tistih zborov oziroma pevcev, ki hočejo kot „solisti“ v zboru dominirati, češ: ljudje morajo mene vendar najbolj slišati“, ali pa, da vedno hote ali nehote neha zadnji. — Šviškaršičeva: „Oj ta mlinar“ se mi je zdela pogrešana. Zakaj? To je koroška narodna pesem, zložena za moški zbor. Zato je jasno, da ji ženski glasovi ne zmorejo dati tega, kar lahko v njo vložijo moški glas (koroški pevci), ki se po barvi bistveno loči od ženskega. Saj imamo končno veliko ženskih zborov na razpolago ki so zelo lepi, bodisi narodnih kakor umetnih, zakaj bi si torej moral ženski zbor izposojati pesmi moškega zbora.

Moški zbor je nekoliko okoren — skoro povsod se isto občuti — kakor ženski. Bučarjeva: „Tam, kjer pisana so polja“ in Gerbičeva: „Nabral sem si šopek“ sta kar lepo izzveneli. Nekoliko je bilo zmede pri Malatovi pesmi: „Oj kmetič“, ko je nekaterim glasovom v sredini odpovedal takt. No, pa so se kmalu znašli — kar se velikokrat pri takih kompozicijah ne zgodi — in lepo izvozili v konec, tako, da je najbrž malokdo od številnega občinstva zapazil ta nedostatek. Želel bi si tudi nekoliko točneje izgovorjave. Za dobre base je prvi tenor nekoliko prešibek.

Mešani zbori so lepo in ubrano podali še ostali program. Četudi so šle pesmi proti koncu nismo skoro nič občutili utrujenosti posameznih glasov. To se je videlo pri Križkovskega: „Utopljenki“. Prav to pesem, ki je v kompoziciji in ritmiki zelo težka, poleg tega pa še dolga ter tako radi svojih posebnosti silno utrudljiva, bi si jaz ne upal dati skoro na konec programa, četudi bi pri tem nekoliko trpelo njegovo stopnjevanje. Flajšmanov: „Triglav“ je bil zapet v prepočasnem tempu in zato ni imel takega učinka.

Program sam, ki je bil izvajan, se mi zdi nekoliko neenoten. Sploh je težko izbrati take pesmi, ki so dostopne pevcem in poslušalcem. Predvsem je po mojih mislih manjkalo v programu slovenskih narodnih pesmi, ki so za ene kakor druge zlasti na deželi skoro nenadomestljive. Kajti prav v tej pesmi v resnici zaživi ljudsko srce, saj se v njej končno zrcali duša narodova. Katere pesmi naše preprosto občinstvo vedno rado sliši? Narodno pesem — saj bi se najrajši kar skupaj s pevci zlili v en zbor in v petju povedali: glejte to je naše, naše veselje in žalost naše trpljenje in gorje, vse to, kar nam je življenje vsadilo v to pesem.

Bil sem nekoč pri koncertu, ki ga je priredilo znano glasbeno društvo v Ljubljani. Če je bila Unionska dvorana polno zasedena, je pač jasno, da je moral biti zbor sam in njegov koncertni program na višku. Kdaj je poslušalca najbolj prevzelo, da si čul frenetičen aplavz po širni dvorani, polni glav? Ko so odpeli venček čisto preprostih narodnih pesmi v enostavni kompoziciji. S tem seveda ni rečeno, da bi bil proti katerikoli umetnim kompozicijam. Da, tudi to je potrebno, da si zbor začrta v program, ki ga misli izvajati, toda postopoma in z ozirom na občinstvo, ki koncerte poseča. Navadno občinstvo vobče še nima pravega smisla in razumevanja za moderno usmerjeno glasbo, zlasti za tujo (Tajčević, Manojlović). Kolikor toliko so pa seveda razmere druge v glasbenih središčih, kjer poslušajo koncerte lahko vsak mesec in ima tudi gotovo občinstvo interes za moderne proizvode domače in tuje glasbe.

Nisem hotel s tem pisati kritike, za to so pač bolj poklicani drugi, ampak povedati in podčrtati samo svoja opazovanja in vtise.

S koncertom smo bili zadovoljni, saj smo videli, da je g. dekan Pavlin Bitnar, ki je vodil zbor z energijo in velikim razumevanjem, pokazal, da so končno tudi zbori, ki na Belokranjskem goje in čuvajo našo pesem, zmožni, da nam pokažejo estetsko in kompozicijsko težje razumljive moderne skladbe dostojno in z razumevanjem.

Ivan Pregeljc.

Nove skladbe

Joannes Laharnar: **Missa pro defunctis**. Za en glas z orglami. Ljubljana 1955. Izdal in na opalografu razmnožil Roman Pahor, Dravljje pri Ljubljani. — Današnji čas ni naklonjen izdajanju novih glasbenih zbirk. To vedo vsi, ki hodijo od Poncija do Pilata in iščejo založnika za kako glasbeno delo. Posebno redke so v zadnjem času latinske maše in rekvijemi. Zato smo veseli vsake nove izdaje iz te panoge cerkvene glasbe, čeprav ni vedno v vsakem oziru toliko dovršena, da bi jo smatrali za popolno. Laharnarjev rekvijem ima te prednosti, da je lahko peven, v harmoniji zelo zmeren, glasovni obseg se giblje v najboljših legah za pevca. Danes, ko imamo že več prvovrstnih podobnih skladb, bi si morda želeli večje razgibanosti v delu, ali večje poglobljenosti in dramatičnosti na gotovih, tekstovno pomembnejših mestih. V koliko bi bila potem skladba praktično bolj uporabna za veliko večino korov, je seveda vprašanje. V tej obliki je pa dostopna vsakomur, zato jo priporočamo.

Breda Šček: **Prva cerkvena pesmarica**. Za mladinske ali ženske zборе. Loče 1955. Cena Din 18. Pesmi so zložene za dvo- in štiriglasne zборе in so po večini lepo pevne. Njihova glasbena vrednost je pa različna. Pri št. 1. imam vtis, da je v glavnih obrisih močno podobna Sattnerjevi „Zvonovi so zapeli“ iz zbirke „Gospodov dan“. Pri št. 2. bi melodičen začetek boljše učinkoval. V štirih zaporednih taktih ponavljena kvarta f-hes ne zadavlja. Št. 9 bi treba postaviti vsaj terco nižje. Št. 10 se zopet preveč naslanja na Premrlovo „Dete je Mati v jasli dala“. V št. 20 bi treba ritem izboljšati. Tem nasproti pa lahko postavimo, kot v vsaki zbirki precejšnje število porabnih skladb. Za zbirko, ki je namenjena cerkveni uporabi, bo treba dobiti škofijskega odobrenja.

Breda Šček: **Kralj Matjaž**. Deset mladinskih pesmi za eno-, dvo-, tri- in štiriglasne zборе. Loče 1955. Cena Din 18. Med temi pesmimi so nekatere kratke, komaj osemtaktne (št. 1, 5), druge široko razpletene s klavirsko spremljavo. Krajše so večinoma boljše obdelane, zato bodo tudi zborom lažje dostopne. Pri daljših pogrešam dobre oblikovne zaokroženosti. Med boljše bi štel št. 1 (močna zarezava v sredi bo pevce motila: ritmični zastoj bi se dal odpraviti s premaknitvijo taktne in s skrčitvijo dveh srednjih taktov v enega); dalje št. 2, 5, 7, 9. Mladinski zbori, ki se zadnja leta množijo po naših šolah, bodo zbirko z veseljem sprejeli.

David Doktorič je poslal v oceno naslednje pesmi: 1) **Tri evharistične pesmi** za mešan zbor, cena Din 5. 2) **Dva „V zakramentu“** za mešan zbor, cena Din 2,50. 3) **Slavospev**, Marijina pesem za mešan zbor z orglami, cena Din 5. 4) **Pesem izgnancev** (Mariji svetogorski) za mešan zbor, cena Din 2,50. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ali skladatelj (Radomlje). Pri naročilu 5 ali 10 izvodov primeren popust. V skladbe so se vrinile naslednje tiskovne napake: Pri pesmi „Jezus, Kralj naš čudoviti“ v 2. vrsti, 1. taktu naj se eis v altu veže z istim glasom naslednjega takta. V drugi vrsti, 3. taktu mora biti zadnja osminka v tenorju fis. V zadnji vrsti, 1. taktu zadnja osminka tenorja es (ne des!), v 3. taktu 1. četrtinka soprana fis. Pri pesmi „V skrivnostnem belem kruhu“ na 2. strani v drugi vrsti, 1. takta ima alt gis-e-gis-a. Pri prvem „V zakramentu“ v zadnji vrsti, prvem taktu ima tenor c, ne cis. V „Slavospevu“ v zadnji vrsti na drugi strani imajo orgle v prvi polovici 1. takta v drugem glasu osminke f, g, as in v tretjem glasu d, es, f. Nekatere od omenjenih skladb so prav živahno pisane in učinkovite, posebno še prvi dve evharistični, zato jih priporočamo v nakup in izvajanje.

Lojze B. Sočenko: **Vstajenje praznujmo in Vstal je Zveličar** (na besedilo Ljubke Šorli). Prva je zložena za moški, druga za mešan zbor. Obe sta pisani v mogočnem, pompozem slogu in bosta zbudili v poslušavcih svojemu namenu primerno razpoloženje.

Ljudski oder. List za poglobitev našega igranja. Št. 6, 7-8, 9-10. Urednik Niko Kuret. Omenjene številke prinašajo aktualne članke o vseh vprašanih, ki

zanimajo poklicne in priložnostne igravce kakor tudi vse druge, ki imajo z odrom opraviti.

Cirilometodski vjesnik. List za staroslovansko cerkveno glasbo. Z glasbeno prilogo. Št. 4 letošnjega III. letnika ima naslednjo vsebino: D. L. Tardo: Bizantinski melurgični kodeksi v vatikanski biblijoteki. — Spisek kodeksov bizantinske glasbe v vatikanski biblijoteki. Iz pevskih vrst. Koncerti. Iz glasbenega sveta. Glasbena literaturi. Društvene vesti. Iz uredništva in uprave. — Glasbena priloga: Slavko Zlatič: Da voskresnet Bog (mešan zbor). — Peta številka istega letnika ima vsebino: J. Arbatskij: Kako treba kombinirati glasove v pevskih zborih? — A. Kolakovič: Čitanje not na glas. B. Popandopulo: Franjo Š. Kuhač kot ideolog naših glasbeno-kulturnih stremiljenj. — Glasbena priloga: Fokin: Ne diraj mene mati (mešan zbor) in Buljov: Oče naš (moški zbor). Cirilometodarski vestnik stane letno z glasbeno prilogo Din 120. Uredništvo in uprava v Zagrebu, Gundulićeva ulica 24.

Tri nagrobnice. Za moški zbor zložil in velikemu spominu vitežkega † kralja Aleksandra I. Zedinitelja posvetil Lovro Hafner. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena Din 2. Nekateri deli teh skladb slonijo na koralnih motivih. Zborovski stavek je lahek; na nekaterih mestih bi se dal še izboljšati. Nekatere tiskovne napake motijo: tako bo koj na prvi strani v sredi drugega sistema najbrž des ne hes. Te skladbe bodo zborom prav prišle tudi sicer pri pogrebi.

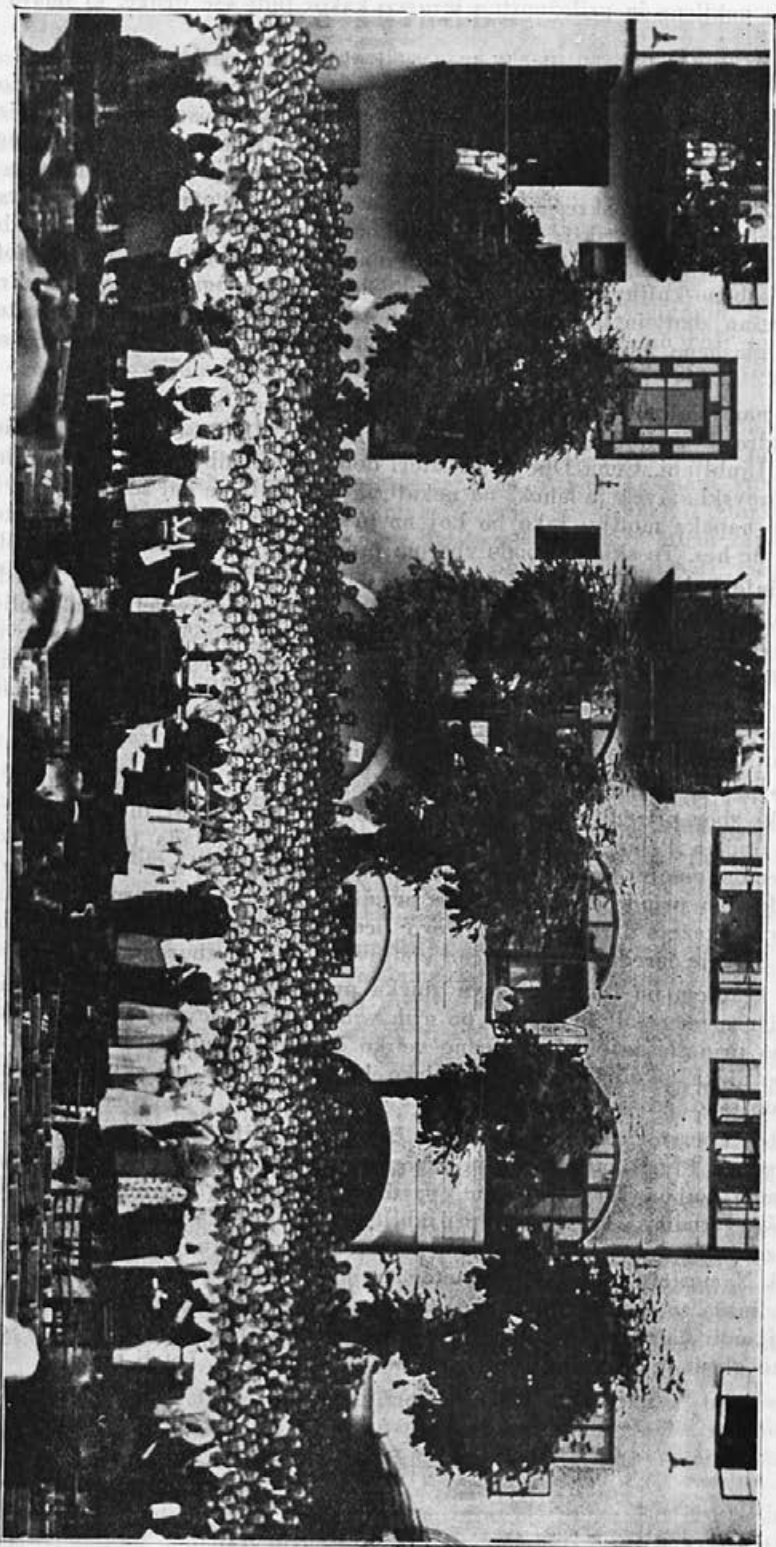
Čez sinje Pohorje. 8 samospevov s klavirjem. Zložila Breda Šček. Besedilo zložil Dr. Ivo Rudolf. Cena Din 25. Teh samospevov se bo razveselil vsak solist. Pisani so zelo živahno in sveže bodisi za glas ali za klavir. Klavirski del zahteva srednje spretnega pianista. Glas je pisan za sopran ali tenor. Besedilo je novo in zelo posrečeno. Po naslovu bi sklepali, da je besedilo lokalno omejeno, a je naslov vzet samo po začetku prve pesmi. Sicer so pa teksti splošnega značaja, zelo ljubki in občuteni; zato samospeve vsem solistom priporočamo.

Eno pesem pojmo mi. 20 narodnih pesmi po napevih iz Kokošarjeve zbirke. Za moški zbor priredil Emil Adamič. Ljubljana 1935. Izdal in na opalografu razmnožil Roman Pahor, Dravlje pri Ljubljani. Prva naklada te zbirke, ki je bila natisnjena v omejenem številu, je že pošla. Ta zvezek je izšel že v drugem natisu. Že to dejstvo priporoča zbirko. Vse pesmi so prirejene preprosto, vendar ne šablonsko in kažejo izrazito Adamičevo lice, kot smo ga v njegovih skladbah že vajeni. Slog je izredno čist, tipično zborovski. Zbirko zborom priporočamo.

V kratkem bo izšla **Tomčeva zbirka preludijev in modulacij.** Zlasti slednjih smo pri nas pogrešali in je bilo po njih veliko povpraševanje. Poleg lahkih preludijev bo prinesla ta zbirka izredno veliko število modulacij v vse tonove načine. Cena bo nizka (okoli Din 30). Na zbirko, ki se bo dobila pri skladatelju v Št. Vidu nad Ljubljano, že sedaj opozarjamo.

Anton Foerster: **Slovenska maša v čast sv. Cecilije.** Za mešan zbor in samospeve z orglami. Četrty natis. Založila Jugoslovanska knjigarna, na opalografu razmnožil Roman Pahor, Dravlje. Cena partituri Din 15, glasovom Din 4. Dokaz za umetniško vrednost in splošno priljubljenost te maše je, da je izšla sedaj že v četrti izdaji. Pisana je v izklesanem Foersterjevem slogu, v njej se menjujejo zbor s solisti. Namesto darovanja je vpletena v mašo pesem v čast sv. Ceciliji. Vsi drugi deli sv. maše so prekomponirani. V izdajo so se vrinile nekatere tiskovne pomote. Najbolj moti na zadnji strani prvi takt v predzadnjem sistemu. Kako se isti takt pravilno glasi, je razvidno iz prve strani, drugi sistem, četrti takt.

Pevski zbori „Pevske zveze“ pri evharističnem koncertu v Ljubljani dne 29. junija 1935. Na levi pri pulnu pevorodja prof. M. Bajnok, na desni predsednik zveze V. Lavrič.